

Vint-i-cinc anys del reconeixement internacional de la independència de Croàcia

El 15 de gener de 1992, Croàcia (i també Eslovènia) va ser reconeguda formalment com a estat independent per la gran majoria d'estats europeus, cosa que va suposar que també s'hi establissin relacions diplomàtiques.

Tot i que tradicionalment s'han considerat Alemanya i el Vaticà com els primers estats que van fer efectiu aquest reconeixement, realment no van ser els primers estats a fer-ho, tot i que la seva influència va ser determinant alhora d'aconseguir més suports.

Croàcia i Eslovènia van proclamar, conjuntament, de manera unilateral la independència el 25 de juny de 1991. Lògicament, tots dos estats es van reconèixer mutuament. Els nous estats sorgits de la desintegració de l'URSS van ser dels primers a reconèixer-los: Lituània –el 31 de juliol de 1991-, Ucraïna –l'11 de desembre-, Letònia -14 de desembre- i Estònia -31 de desembre-

Fora d'aquest àmbit, Islandia en va anunciar el reconeixement el 19 de desembre de 1991, i poc després, abans de Nadal, Alemanya també el va anunciar, però amb data efectiva el 15 de gener, pel que fa a les relacions diplomàtiques, de l'any següent, que és el que ara s'està commemorant a Croàcia. El mateix 15 de gener feren el mateix la gran majoria d'estats europeus –també l'Estat espanyol- i d'altres continents, com Austràlia, Nova Zelanda, Argentina, Xile...

Pel que fa als Estats Units, va ser més tardà, concretament el 7 d'abril i tres setmanes després va arribar el reconeixement per part de la Xina Popular.

Una menció a part mereix l'actitud del Vaticà. Tot i que formalment el seu reconeixement data del 13 de gener, és indiscutible que feia mesos que havia adoptat una actitud proactiva en favor de les noves autoritats croates.

No va ser fins al 22 de maig que Croàcia es va convertir en membre de ple dret de les Nacions Unides.

Poc abans de la proclamació d'independència, el 21 de febrer de 1991, la República de Croàcia havia proclamat la preminència de les seves lleis en cas de conflicte amb les de la Federació Iugoslava. D'aquesta manera es donava per iniciat el que es va conèixer com a procés de dissociació. Aquesta decisió, però, va acabar de provocar que s'incrementés el nombre d'incidents violents arreu del país, els primers dels quals ja s'havien produït l'agost de 1990, quan ja era evident quin era el camí que havien emprat les autoritats croates.

Poc després, el 19 de maig va tenir lloc un referèndum d'independència, convocat el 2 de maig pel parlament d'aquesta República, emparant-se en la decisió presa el febrer anterior. Els electors havien de respondre dues preguntes: la primera, si volien que Croàcia es convertís en un estat sobirà i independent, que hauria de garantir els drets de la minoria serbia -i de les altres minories- i amb la possibilitat oberta d'establir algun tipus d'associació

amb altres repúbliques exiugoslaves; la segona demanava si es volia que Croàcia continués com a membre de la Federació Iugoslava.

El resultat del referendament va ser aclaparadorament favorable a l'opció independentista. La primera de les preguntes va rebre el 93,24% de vots afirmatius i tan sols el 4,15% en contra, mentre que la segona, lògicament, només va rebre el 5,38% de vots afirmatius i el 92,18% en contra. El percentatge oficial de participació va ser del 83,56%, tot i que hi hagués nombroses denúncies que aquestes xifres havien estat falsejades.

El que és veritat és que una bona part dels membres de la minoria serbia no van acudir a votar, van boicotejar activament el referendament i no van acceptar-ne els resultats. És evident que algunes actuacions dels líders croats, sobretot Franjo Tuđman, no van ajudar gens a bastir ponts de confiança amb la minoria serbia, que molt probablement no es va sentir cridada a participar d'aquest nou projecte col·lectiu. El seu ambigu posicionament a l'hora de condemnar l'estat ústaix durant la Segona Guerra Mundial, que va provocar la mort de milers i milers de serbis, jueus, roms i croats opositors no va ajudar gens a crear aquest clima, ans al contrari.

Una decisió presa pel parlament croat el desembre de 1990, es a dir pocs mesos abans, exemplifica molt clarament aquesta manca de sensibilitat. Es va modificar la constitució croata, que fins llavors considerava el serbi com a nació constituent de la república. A partir de llavors van ser considerats, oficialment, com a minoria. Lògicament aquesta decisió va ser vista com una agressió per part d'aquesta comunitat.

D'altra banda, a partir del moment que Slobodan Milošević va abraçar i utilitzar el nacionalisme serbi per mantenir-se en el poder va donar ales a tots aquells ultranacionalistes que somniaven de construir la Gran Sèrbia, que abastés tots els territoris on, tal com pregonava una sentència gairebé "sagrada", hi hagués una tomba serbia.

El 25 de juny, doncs, Croàcia, i també Eslovènia, va proclamar la independència, però les pressions de les cancelleries europees van fer que s'acceptés una moratòria de tres mesos, plasmada en els acords de Brioni, signats el 7 de juliol. En les converses que van tenir lloc en aquesta localitat d'Ístria també hi van participar les autoritats iugoslaves, representades per Ante Marković, president del govern federal, alguns dels ministres d'aquest govern i membres de la presidència col·lectiva de Iugoslàvia.

La independència d'Eslovènia es va saldar amb una breu guerra de deu dies, però un cop acabada aquesta guerra va començar-ne una altra, butal com totes, a Croàcia. L'agost mateix va tenir lloc el tristament famós setge de Vukovar i mesos més tard el **bombardeig de la ciutat de Dubrovnik** -que també va tenir gran ressonància en els mitjans de comunicació-. El conflicte bèl·lic es va estendre per bona part del territori croat, sobretot a Eslavònia (la part més oriental del país) i a la Krajina -on es va constituir la República Sèrbia de Krajina, tampoc gens respectuosa amb les minories-, de manera que a finals de 1991 el govern croat n'havia perdut el control de gairebé una tercera part. La guerra a Croàcia no es va donar per acabada fins a l'any 1995, quan van recuperar la totalitat del territori de l'antiga república iugoslava.

La moratòria va expirar el 8 d'octubre, dia en què el parlament croat va ratificar la proclamació d'independència, quan ja havia esclatat la guerra, amb tota la seva cruïda.